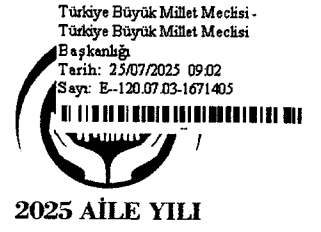

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16938190
Konu : Soru Önergeleri (7/22217-7/26429)

7/22217 GK 93
7/26429 GK 138

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 27.01.2025 tarihli ve 1572455 sayılı yazınız.
b) 10.04.2025 tarihli ve 1609790 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Mardin Milletvekili Sayın Beritan GÜNEŞ ALTIN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/22217 ve 7/26429 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/22217 Cevap Metni (4 Sayfa)
- 2 - 7/26429 Cevap Metni (4 Sayfa)

Mardin Milletvekili Sayın **Beritan GÜNEŞ ALTIN**'a Ait 7/26429 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız ülkemizdeki tüm çocukların korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, çocukların ve gençlerin sağlıklı gelişimini temin etmek ve tüm risklere (ihmal, istismar, taciz, şiddet vb.) karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocuğa yönelik her türlü istismarla etkin mücadele edilmektedir. Hiçbir çocuğun istismara uğramaması için çalışmalarımız devam etmektedir. Çocuğun mağduriyeti ile ilgili Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilgi veya ihbar anında değerlendirilmekte, çocuk ve ailesi hakkında derhal sosyal inceleme yapılmaktadır.

Yapılan inceleme sonucu çocuk ve aile, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında ihtiyaç duyduğu koruyucu ve destekleyici tedbirler (*eğitim, sağlık, danışmanlık, bakım ve barınma tedbirleri*) çerçevesinde desteklenmektedir.

"2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nda yer alan "Çocuk Dostu Adalet Stratejik Amacı" ve "Aileye ve Çocuğa Yönelik Koruma ve Destek Hizmetleri Stratejik Amacı" altında yer verilen alt faaliyetlerle ile çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunmasına yönelik çalışmalar koordine edilmektedir. Eylem planında yer verilen faaliyetler kurumlar arası iş birliği ile yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocukların ihmal ve istismardan korunmasına yönelik hizmetler; Koruyucu ve Önleyici Hizmetler, İkincil Örselenmeyi Önlemeye Yönelik Hizmetler ile Müdahale ve Rehabilitasyon Hizmetlerini kapsamaktadır.

Koruyucu ve önleyici hizmetler kapsamında yapılan çalışmalar:

- Bakanlığımızca her ilde Çocuklar Güvende Ekipleri oluşturulmuş ve ekipler aracılığıyla risk altındaki çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Çocuklar Güvende Ekipleri aracılığıyla farklı risk gruplarındaki çocukları korumaya yönelik tespit ve müdahale çalışmalarının yanı sıra izleme faaliyetlerini yürütmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır.
- Ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla "Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi" uygulamaya konmuştur. Proje kapsamında SED Hizmetinden yararlanan çocuklar için akademik, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlenmektedir.
- 0-6 yaş aralığındaki çocukların bilişim teknolojileriyle uygun şekilde tanıştırılması ve dijital risklerden korunması amacıyla Bakanlığımızdan açılış izni alan özel kreş ve gündüz bakımevinden hizmet alan ebeveynler ile kreş ve gündüz bakımevi çalışanlarına "Bilişim Teknolojileri ve İnternetin Bilinçli Kullanımı" başlıklı farkındalık eğitimleri verilmektedir.
- Bakanlığımızca "*Çocukların Dijital Risklerden Korunmasında Ebeveyn Rehberi*", "*Siber Suçlar ve Siber Zorbalıklardan Korunma Rehberi*" hazırlanmış ve Bakanlığımız internet sitesinde yayınlanmıştır.

- Çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşılabilecekleri risklerin tespit edilmesi ve önleyici çalışmalar yapılması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde “Sosyal Medya Çalışma Grubu” oluşturulmuştur. Sosyal Medya Çalışma Grubu; çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecek ve çocukların ihmal, istismara maruz kalabileceği internet ortamında yer alan içeriklere paydaş kurumlar olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile iş birliği içerisinde müdahale etmektedir. Çalışma grubu, aynı zamanda sorunun yaşandığı ildeki İl Müdürlükleri ile irtibat kurarak mağdur çocuklara ve ailelerine sosyal ve psikolojik destek verilmesini de sağlamaktadır.
- Çocukları, ebeveynleri, çocuk alanında ya da çocuklarla çalışanları ve toplumu bilgilendirmek, bahsi geçen gruplarla iletişim kurulmasını ve farkındalık kazanımını sağlamak amacıyla Çocuk İçin Dost Uygulamalar (DUY) isimli bir internet sitesi oluşturulmuştur. DUY internet sitesi ile çocukların sağlıklı gelişimlerini destekleyici içerikler üretilip paylaşılması sağlanmakta; yazılı, görsel, işitsel ve dijital yayınlarda yer alan ve çocuklar açısından zararlı olabilecek içeriklerin Bakanlığımız bünyesinde oluşturulan platformlara (*duy.aile.gov.tr*'ye ve *0530 918 11 17 numaralı ihbar hattına WhatsApp ve Bip üzerinden yapılacak ihbarlar*) bildirilmesi, uzmanlarca incelenmesi ve bahse konu uygunsuz içeriklere ilişkin gerekli çalışmanın yapılabilmesi amaçlanmaktadır.
- 0-18 yaş grubu çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyecek içerikteki kitaplardan korunması ve ailelere uygun içerikli kitap seçimi konusunda rehberlik edilmesi amacıyla, çocuklara yönelik basılı eserler içerik yönünden incelenmekte ve uygun içerikli kitap listesi oluşturulmaktadır. Oluşturulan liste Bakanlığımızın resmi sayfasında yayınlanmaktadır.
- 11. ve 12. Kalkınma Planı ile 2022, 2023 ve 2024 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan “*Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.*” tedbiri doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından 0-18 yaş aralığındaki çocukların ihmal, istismar ve şiddetten korunması, iyilik hallerinin artırılması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla “Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı” hazırlanmaktadır. Eğitim programının ilk aşaması olarak 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modüller tamamlanmıştır. Program; “*İhmal ve İstismarın Önlenmesi-Ebeveyn İçin Temel Bilgiler*”, “*Ebeveynlik*”, “*Gelişim*”, “*Duyarlı Bakım*”, “*Pozitif Disiplin*”, “*Günlük Rutinler*”, “*Dijital Ebeveynlik*”, “*Etkileşimli Rutinler: Oyun Oynama ve Kitap Okuma*” başlıklı modüllerden oluşmaktadır. Programın 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine yönelik modüllerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar başlatılmış olup ilgili modüllerde ihmal ve istismarın önlenmesi, bağımlılık ve önlenmesi, akran zorbalığı, iletişim vb. konular da programa dahil edilecektir.
- 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında her ilde Vali başkanlığında Çocuk Koruma İl Koordinasyonları periyodik olarak toplanarak çocukları bekleyen riskler ve bu risklerin önlenmesine ilişkin tedbirler konusunda çalışmalar yürütmektedir.

İkincil örselenmeyi önlemeye yönelik hizmetler kapsamında yapılan çalışmalar:

- Çocukların ikincil örselenmesini engellemek için değerlendirme çerçeve rehberi oluşturulmuş ve yaygınlaştırma eğitimleri verilmiştir.
- İstismara uğrayan ya da uğradığı düşünülen çocukların ikincil örselenmeleri önlemek amacıyla adli görüşmeleri ile adli ve psikiyatrik muayenelerinin yapıldığı, sosyal gereksinimlerinin karşılandığı Sağlık Bakanlığına bağlı Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) kurulmuştur. Çocuk İzlem Merkezlerinde Bakanlığımızda görevli sosyal çalışma görevlisi görevlendirilmiştir.
- Çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuk mahkemesi, Cumhuriyet başsavcılığı çocuk bürosu ve adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin Adalet Bakanlığı çatısı altında bir arada yapılandırılması suretiyle Çocuk Adalet Merkezi (ÇAM) kurulmuştur. Bahse konu merkez ile çocuklara yönelik tüm adli işlemlerin bu merkezde çocuk dostu usuller uygulanarak yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Müdahale ve rehabilitasyon hizmetleri kapsamında yapılan çalışmalar:

- Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti vermek üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır. İhtisas kuruluşlar çocukların temel gereksinimlerini karşılamak; fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, uygun ise aile ve yakın çevrelere dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet vermektedir.
- İhtisas kuruluşlarında koruma ve bakım altında bulunan çocuklar ve aileleri psikososyal destek programına dâhil edilmektedir. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir.
- Çok yönlü yaklaşım ve müdahaleyi amaçlayan Anka Çocuk Destek Programı; *Bireysel İhtiyaç ve Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF)*, *Destekleyici Ortam Bileşenleri*, *Grup Çalışmaları*, *Bireysel Danışmanlık*, *Aile Çalışmaları*, *Destekleyici Personel İçin Yaklaşım İlkeleri*, *Kriz Müdahalede Kurumsal Yaklaşım* bileşenlerinden oluşmaktadır.
 - ✓ *Bireysel danışmanlık* çalışmalarında; evden kaçma, kendine zarar verme davranışı, intihar, istismar mağduru, kriz yönetimi, krize müdahale ve travma modülleri uygulanmaktadır.
 - ✓ *Grup çalışmaları* ise kişisel gelişim, sağlıklı yaşam, duygusal düzenleme, kişilik gelişimi ve bağımlılık olmak üzere 5 bölüm ve 78 oturumdan oluşmaktadır. Her bir oturumun 45dk sürmektedir. Kişilik gelişimi ve sağlıklı yaşam modülleri tüm çocuklara uygulanırken, suça sürüklenme, istismar mağduru olma, madde bağımlılığı, öfke kontrolü, dürtü bozukluğu vb. durumlara göre uygulanan modüller çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak uygulanmaktadır.
 - ✓ *Aile ile* çalışmada öncelikle ailenin çocuğun güvenliğini tehlikeye atacak bir eylemde bulunma riski bulunup bulunmadığı değerlendirilmektedir. Çocuğun ailesi ile görüşme yapılmasına engel bir durum olmaması halinde ailenin de katılımı sağlanarak sözleşme yapılmaktadır. Rehabilitasyon süreci boyunca çocukla yürütülen çalışmaların yanı sıra çocukların ebeveynleri ya da bakım

verenleri ile de mesleki görüşmeler ve yönlendirmeler yapılmaktadır. Program kapsamında; ailelere, çocuk aile ilişkisinin güçlendirilmesi, etkin ebeveynlik becerileri, suça sürüklenen, madde bağımlısı ve istismar mağduru çocuğa yaklaşım konularında bireysel danışmanlık yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren çocuk bakım kuruluşları, bakım altında bulunan çocuk sayıları, çocuğa yönelik diğer hizmetler ve yararlanan çocuk sayılarını içeren kurumsal istatistiklerimiz <https://aile.gov.tr/sgbd> adresinde ve Bakanlığımız sosyal medya hesaplarında yer almaktadır

Öte yandan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Bu kapsamda, Bakanlık olarak şiddet mağdurlarına yönelik koruyucu ve önleyici hizmetlerimiz aralıksız bir şekilde sürdürülmekte, kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal kapasiteyi güçlendirerek vatandaşlara sunulan hizmet kalitesi artırılmaktadır. 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 84 Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), 112 kadın konukevi ve 424 Sosyal Hizmet Merkezi Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası ile koruyucu ve önleyici hizmetler sunulmaktadır. 6284 sayılı Kanun kapsamında 2012 yılında hizmete açılan ŞÖNİM'ler ile tedbir izleme takibi, psiko-sosyal destek başta olmak üzere rehberlik, danışmanlık ve yönlendirme hizmetlerine ulaşılması sağlanmaktadır. .

Bu kapsamda Şırnak İlinde Bakanlığımıza bağlı 1 kadın konukevi şiddet mağduru kadın ve beraberindeki çocuklara 2012 yılından bu yana hizmet vermektedir.

Diğer taraftan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 20 nci maddesinin 2 nci fıkrasına istinaden Bakanlığımız açılmış davalara katılmakta olup adli süreçlere ilişkin yargılama aşamaları sonuna kadar titizlikle takip edilmektedir.

Kamu davasına katılma (müdahil olma) hususu ise, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 237 nci maddesinin, "*Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ile malen sorumlu olanlar, ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduklarını bildirerek kamu davasına katılabilirler.*" hükmü ile düzenlenmiştir. Mezkûr hükümden de anlaşılacağı üzere katılma (müdahil olma) hususu, ilk derece mahkemelerinde ve kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar mümkün olabilmektedir.

Bu çerçevede Bakanlığımız tarafından, soruşturma dosyalarının takibi için; söz konusu soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Başsavcılıklarına, 6284 sayılı Kanun kapsamında davaya müdahillik hususunun değerlendirilebilmesi için soruşturma sonucunun Bakanlığımıza tebliğ edilmesi talepli dilekçe sunulmaktadır. Soruşturma sonucunun Bakanlığımıza tebliği halinde ise; soruşturma sonucunda dava açılmış ve iddianame düzenlenmiş ise Bakanlığımızca davaya müdahillik hususu değerlendirilmekte, soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiş ise Bakanlığımızca bu karara itiraz hususu değerlendirilmektedir.

Şiddet vakalarına ilişkin veriler ve bilgiler esas olarak Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının veri sistemi üzerinde toplanmaktadır. Bu doğrultuda bahse konu veri ve bilgilerin ilgili Bakanlıklardan temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.